

ОТОДЕКТОЗ КОТІВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ДІАГНОСТИЦІ ТА ЛІКУВАННІ

О. К. ГАЛЬЧИНСЬКА, кандидат ветеринарних наук, доцент

А. В. КОЗЛОВСЬКА, студентка*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: gok228@mail.com

У статті наведено результати вивчення особливостей поширення, перебігу, діагностики отодектозу котів і порівняльної ефективності препаратів Адвокат® спот-он для котів і Бровермектину за отодектозу. Встановлено, що використання препарату Адвокат® спот-он для котів за лікування отодектозу має 100 %-й лікувальний ефект вже після одноразового застосування препарату. Застосування препарату Бровермектин забезпечує високу ефективність лікування отодектозу за його дворазового застосування.

Ключові слова: отодектоз, коти, лікування, Адвокат® спот-он для котів, Бровермектин

В усіх країнах світу серед домашніх і диких м'ясоїдних тварин отодектоз має широке розповсюдження [5]. В Україні отодектоз реєструється в багатьох областях та у великих містах. Ураженість серед котів сягає 41,6 %, собак – 37,9 % [1].

Поширенню захворювання сприяють зростання числа контактів між тваринами внаслідок міграції населення, ввезення з інших регіонів собак і котів, не адаптованих до місцевих умов, антисанітарний стан місць їх виходу та неконтрольована кількість бродячих тварин.

Незважаючи на різноманітність способів діагностики та засобів лікування отодектозу, проблема боротьби з цим захворюванням залишається актуальною [3].

* Науковий керівник - кандидат ветеринарних наук, доцент О. К. Гальчинська

Збудник отодектозу котів – кліщ-шкіроїд *Otodectes cynotis*, що паразитує на внутрішній поверхні шкіри вушної раковини і в зовнішньому слуховому проході. Хворобу реєструють у собак, котів, а також лисиць, песців, норок та інших хижих тварин [4]. В останні роки вивченню отодектозу м'ясоїдних тварин присвячені чисельні роботи зарубіжних та вітчизняних авторів. Згідно з дослідженнями науковців, в Україні захворювання реєструється досить широко (Галат В. Ф., Дороніна О. Г., Суворов В. Г., 1998; Березовський А. В., 2002; Елфачева Ю. Д., 2004; Рогозина И. Е., 2004; Латкина Е. И., 2007; Сидоркин В. А., Данилова А. М., Клищенко О. А., 2007; Пономаренко О. В., 2008) [5].

І хоч для лікування тварин за отодектозу існує велика кількість препаратів, однак вони не завжди дають бажаний ефект. Тому, актуальним є пошук нових схем застосування лікарських засобів [3].

Об'єктом дослідження були коти хворі на отодектоз.

Мета досліджень – вивчення особливостей поширення, перебігу, діагностики отодектозу котів та порівняльна оцінка ефективності препаратів Адвокат[®] спот-он для котів і Бровермектину для лікування котів за отодектозу.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводились на базі клініки ветеринарної медицини «Зоовет» (м. Київ) протягом 2014 р.

Діагностику отодектозу проводили комплексно на підставі епізоотологічних даних, клінічних ознак хвороби та за результатами лабораторних досліджень. Для цього враховували сезонність спалахів, вікову та статеву сприйнятливість тварин до отодектозу. З'ясовували характер і умови утримання тварин. За клінічного обстеження звертали увагу на загальний стан, вік, стать тварин та час виникнення захворювання.

Клінічне обстеження хворих тварин здійснювали загальноприйнятими методами. Під час обстеження враховували локалізацію і площу ураження, характер змін шкірного покриву, наявність свербіжжю, а також характер

перебігу хвороби. Отоскопічно визначали характер патологічних змін шкіри зовнішнього слухового проходу [3].

Для лабораторного підтвердження діагнозу з обох вух відбирали зскрібки, наявність в яких кліщів *Otodectes cynotis* стала підставою для встановлення діагнозу на отодектоз.

Інтенсивність інвазії оцінювали за загальною кількістю кліщів в одному зскрібку. Відповідно до інтенсивності рівень інвазії умовно поділяли на низький – виявлення до 10 кліщів; середній – до 50 особин; високий – 50 і більше особин в одному зскрібку. Під час мікроскопічного дослідження зіскрібків ми мали можливість вивчити морфологічні особливості кліща *Otodectes cynotis* та спостерігати різні стадії його розвитку.

Для встановлення діагнозу на отодектоз використовували такі методи паразитологічних досліджень: метод компресорного дослідження (Приселкова Д. О., 1949) та метод просвітлення зіскрібків рослинною олією (Євстаф'єва В. О., Галат В. Ф., 2001) [6].

Для вивчення ефективності препаратів Адвокат[®] спот-он для котів і Бровермектин під час лікування котів за отодектозу нами було сформовано дві дослідні групи по 10 тварин в кожній.

Тваринам першої дослідної групи застосовували зовнішньо Адвокат[®] спот-он для котів у дозі – 0,1 мл/кг ваги тварини згідно інструкції. Тваринам другої дослідної групи – Бровермектин у дозі 0,2 – 0,4 мл /10 кг ваги тварини внутрішньом'язово.

За тваринами було встановлено постійне спостереження.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати вивчення динаміки зараженості котів *Otodectes cynotis* в умовах клініки ветеринарної медицини свідчать про залежність ураження від сезону року (табл. 1).

Максимальна зараженість котів кліщами встановлена у весняний (квітень-травень) та осінній (вересень-листопад) періоди, коли відповідно 9,3 – 13,3 % та 9,3 – 13,8 % тварин були вражені кліщами. Взимку зараженість котів складала 2,7 – 3,2 %.

1. Динаміка ураження котів отодектозом за даними досліджень

Місяці	Кількість обстежених тварин	Виявлено уражених на отодектоз	
		Тварин	%
Січень	37	1	2,7
Лютий	31	1	3,2
Березень	34	2	5,8
Квітень	30	4	13,3
Травень	32	3	9,3
Червень	27	1	3,7
Липень	34	1	2,9
Серпень	26	1	3,8
Вересень	32	3	9,3
Жовтень	29	4	13,8
Листопад	35	4	11,4
Всього	347	23	7,2

Таким чином, встановлено, що отодектоз котів зустрічається протягом всього року з коливаннями від 2,7 % до 13,8 %.

За результатами досліджень із 347 котів різних вікових груп 23 були заражені *Otodectes cynotis*. Встановлений ступінь ураження отодектозом котів різного віку. Зараженість котенят у віці до 2 місяців була мінімальною і становила 4,3 %. З віком зараженість молодняка 2–4 місяців підвищувалась до 9,3 %, у котів 5–6 місяців – до 15,7 %. Максимальний ступінь зараження котів відмічався у віці 7–12 міс (20,0 %) та 1–2 роки (18,0 %). Зараження здебільшого виникало під час контакту із зараженими дорослими кішками. Таким чином, коти різних вікових груп хворіють отодектозом. Найбільша ураженість отодектозом відмічалась у котів віком від 0,5 до 2-х років.

Під час дослідження тварин відзначали, що самці більш сприйнятливі до захворювання на отодектоз ніж самки, відповідно 16 – 69,6 % та 7 – 30,4 %. За аналізу даних було встановлено, що тварини, які не мають безпосереднього контакту з навколишнім середовищем майже не хворіють на отодектоз, їх захворюваність становить 8,7 % (2 тварини). За утримання котів у будинках і з вигулами на вулиці ураженість становила 91,3 % (21 тварина).

Під час дослідження хворих на отодектоз котів, було встановлено, що 10 особин було з міської популяції (43,5 %) та 13 котів із сільської місцевості (56,5 %), що свідчить про незначну різницю в зараженості цих популяцій.

Серед ускладнень, які супроводжують дане захворювання, під час огляду тварин ми спостерігали гострий та хронічний отит, отогематоми, розчоси на зовнішній стороні вушних раковин. У 29 % котів отодектоз перебігав в ускладненій формі. Також зустрічалось таке ускладнення отодектозу як гематома (лімфоекстравазат, гемо-лімфоекстравазат) вушної раковини тварин.

З метою порівняння ефективності лікувальних засобів за отодектозу котів проведено вивчення акарицидної дії препаратів Адвокат[®] спот-он для котів і Бровермектину на двох дослідних групах по 10 тварин у кожній.

Облік результатів лікування проводили через 7, 14 та 21 добу після застосування препаратів. Критерієм оцінки акарицидної дії препаратів була наявність загиблих кліщів. Для оцінки фізіологічного стану кліщів проводили їх мікроскопічне дослідження під малим збільшенням мікроскопа.

Уражену поверхню вушних раковин котів першої і другої дослідних груп спочатку очищали від кірочок препаратом для обробки вух Отомін.

Через 7 діб після обробки препаратом Адвокат[®] спот-он для котів у дослідних тварин першої групи наступало повне одужання. Необхідно відзначити, що вже через 7 діб у тварин даної групи кірочки повністю відшаровувались, процес запалення призупинився, а через 14 діб запалення та почервоніння були відсутні. Мікроскопічне дослідження зіскрібків із поверхні вушних раковин тварин показало відсутність у них живих кліщів. Терапевтична ефективність препарату склала 100 %.

Протягом тижня одужали 4 тварини другої групи, яка була оброблена препаратом Бровермектин, лікувальна ефективність водночас склала 80 %.

Загалом у тварин другої дослідної групи клінічні прояви захворювання зникли лише після другої ін'єкції препарату, тобто через 7 діб. Дані досліджень наведені у таблиці 2.

2. Порівняння терапевтичної ефективності препаратів Адвокат® спот-он для котів та Бровермектину за отодектозу котів

Групи тварин	Кількість тварин у групі	ЕІ, % тварин до обробки	ІІ, % до обробки	Через 7 днів після лікування, ТЕ, %	Через 14 днів після лікування, ТЕ, %
I	10	100,0	7-10	100	100
II	10	100,0	6-10	80,0	100

Примітка: ЕІ – екстенсивність інвазії; ІІ – інтенсивність інвазії; ТЕ – терапевтичний ефект

Спостереження за дослідними тваринами продовжували протягом одного місяця. Рецидивів захворювання за цей період не спостерігали.

Висновки

1. Отодектоз котів має широке розповсюдження. За даними наших досліджень діагноз на отодектоз було встановлено у 7,2 % досліджених котів.

2. Встановлена залежність між ступенем ураження котів отодектозом та їх віком. Так, зараженість котенят у віці до 2 місяців була мінімальною і становила 4,3 %. Максимальний ступінь зараження котів відмічався у віці 7–12 місяців – 20,0 % та у 1–2 роки – 18,0 %.

3. Нами було встановлено, що тварини, які не мають безпосереднього контакту з навколишнім середовищем майже не хворіють на отодектоз (8,7 %). За утримання котів у будинках з вигулами на вулиці ураженість становила 92,3 %.

5. Екстенсивність інвазії отодектозом котів у міській і сільській місцевості має незначну різницю. Під час дослідження хворих на отодектоз котів із міської та сільської зон було встановлено, що отодектозом було уражено відповідно 43,5 % і 56,5 % тварин.

6. Отодектоз м'ясоїдних часто ускладнюється на гострий, хронічний отит та гематоми. Частота ускладнень у котів становила 29 %.

7. Використання препарату Адвокат® спот-он для котів для лікування отодектозу має 100 %-й лікувальний ефект вже після одноразового застосування препарату. Застосування препарату Бровермектин забезпечує високу ефективність лікування отодектозу за його дворазового застосування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисевич В. Б. Болезни собак и кошек / Борисевич В. Б., Галат В.Ф., Калиновский Г. М. – К.: Урожай, 1996. – 432 с.
2. Довідник ветеринарних препаратів / Коцюмбас І. Я., Горжеєв В. М., Косенко Ю. М. та ін. – Львів: ТзОВ «Афіша». – 2013. – 1596 с.
3. Манжос О. Ф. Особенности клінічного перебігу отодектозу домашніх м'ясоїдних / О. Ф. Манжос, І. В. Лавріненко // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету: Зб. наук. праць. – 2009. – Вип. 60, Ч. 2. – С. 71–73.
4. Медведев К. С. Болезни собак и кошек. / К. С. Медведев – Киев: “ВИМА”, 1999 – 90 с.
5. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, М. П. Прус, Н. М. Сорока; за ред. В. Ф. Галата. – К.: Вища освіта, 2006. – 352 с.
6. Практикум із паразитології / В. Ф. Галат, Ю. Г. Артеменко, М. П. Прус, Н. М. Сорока, О. Г. Дороніна – К.: Урожай, 1999. – 189 с.

ОТОДЕКТОЗ КОТОВ: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ В ДИАГНОСТИКЕ И ЛЕЧЕНИИ

Е. К. Гальчинская, А. В. Козловская

В статье приведены результаты изучения особенностей распространения, течения, диагностики отодектоза и сравнительной эффективности препаратов Адвокат® спот-он для кошек и Бровермектина при отодектозе котов. Установлено, что использование препарата Адвокат® спот-он для кошек при лечении отодектоза имеет 100 %-й лечебный эффект уже после однократного применения препарата.

Применение препарата Бровермектин обеспечивает высокую эффективность лечения отодектоза при его двукратном применении.

***Ключевые слова:** отодектоз, коты, лечение, Адвокат® спот-он для котов, бровермектин*

OTODECTES OFCATS. MODERN APPROACHES OF DIAGNOSIS AND TREATMENT

O. K. Halchinska, A. V. Kozlovska

The paper presents the results of a study of the propagation of, course, diagnosis and comparative efficiency drugs Advokat® spot-on for cats and Brovermektin at otodektoz cats.

Use of the drug for the treatment of otodektoz Advokat® spot-on has a 100% curative effect after a single application of the drug. Use of the drug brovermektin provides high efficiency when treating otodektoza 2 single application.

***Keywords:** otodektoz, cats, treatment, Advokat® spot-on for cats, brovermektin*